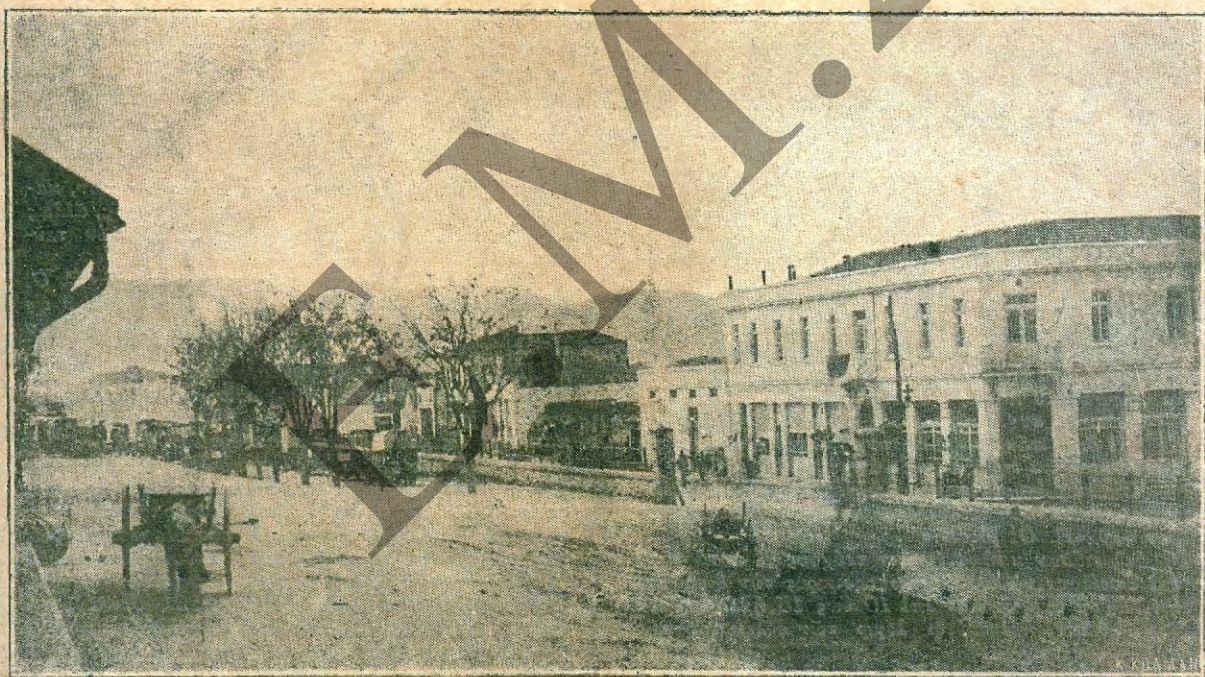

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΛΗΓΟΣ ΜΕΤΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 5ον

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Τὸ Ξενοδοχεῖον ὕψους καὶ φραγμῶν τοῦ Χρήστου καὶ ἀδελφῶν Χατ ἢ ἐν Σφοδρῆς

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚῃ ΟΔΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ : 5

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΙΘ. 7

κῶν, διαφόρων επισήμων προσώπων και ἄλλων.

17) Τίς συνήθειες κάθε τόπου, μακεδονικά τραγούδια, παραμύθια, ανέκδοτα, παροιμίες, προλήψεις, περιγραφές ἀπὸ γάμους, βαπτίσις, χορούς, γιορτές, πανηγύρια κ. λ. π., ὅλα αὐτὰ και με φωτογραφίες ἀκόμη.

18) Τὴν Προσκοπικὴ κίνησι κάθε τόπου και τὴν προθυμία ποῦ ἔδειξε κάθε χωριὸ γιὰ τὸν Προσκοπισμὸ.

19) Διάφορες μελέτες ἐθνικῆς.

Και ἄλλα πολλὰ πράγματα χρήσιμα γιὰ τοὺς Μακεδόνες.

Μέσα στὶς σελίδες τοῦ «**Ἐθνικοῦ Ὁδηγοῦ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος**» ὁ πλούσιος θὰ βρῇ τὴ συντροφιά του. Ὁ φτωχὸς θὰ βρῇ τὸν πλοῦτο του.

Ὁ γραμματισμένος τὴν τροφή του.

Ὁ ἀγράμματος τὸ φῶς του.

Τὸ μικρὸ παιδί θὰ βρῇ τὸ δρόμο ποῦ θὰ τραβήξῃ μπροστὰ γιὰ νὰ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

Γιὰ τὸ ὅλοι οἱ Μακεδόνες πρέπει νὰ τὰ πάρουν αὐτὰ τὰ βιβλία μεγάλοι και μικροί, πλούσιοι και φτωχοί, γραμματισμένοι κι' ἀγράμματοι γιὰ τὴν αὐτὰ εἶνε ἀπὸ τὰ εὐαγγέλια τοῦ Ἐθνισμοῦ μας, κι' ἔτσι θὰ δείξουν πῶς ἔχουν τὴ θέλησι νὰ προοδεύσουν.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Ο ΓΑΜΟΣ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ὁ γάμος, ἓνα ἀπὸ τὰ ἱερότερα μυστήρια τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ παρουσιάζει κάποιο ἐνδιαφέρον κι' ἔχει πολλὰ σημεῖα ἄξια νὰ περιγραφῶν, ἐπειδὴ ἡ διάφορες συνήθειες και τὰ ἥθη τοῦ κάθε μέρους τοῦ δίνουν πολλές και ποικίλες διατυπώσεις, ποῦ γίνονται καμμιά φορὰ ἀφορμὴ τῶν πιὸ κωμικοτραγικῶν ἐπεισοδίων.

Στὴ Μακεδονία ἀλλοιοῦν ἡ διατυπώσεις τοῦ γάμου σὲ πολλές περιφέρειες και συμβαδίζουν με τὶς κλιματολογικῆς συνθήκες, στὶς ὁποῖες διατελοῦν οἱ κάτοικοι κάθε μιᾶς περιφέρειας.

Θὰ προσπαθήσουμε νὰ περιγράψουμε τὰ κυριότερα σημεῖα τοῦ γάμου σὲ μερικῆς περιφέρειες και θὰ προσπαθήσουμε σ' αὐτὴ τὴν περιγραφή μας νὰ φανοῦμε ὅσο τὸ δυνατό πιστότεροι.

Ὁ γάμος στὴν περιφέρεια τῆς Καμπανίας (Κουλιανῆς) παρουσιάζει πολλῆς λεπτομέρειες και πολὺν περιεργὲς διατυπώσεις.

Τὸ στεφάνωμα πρόκειται νὰ γίνῃ τὴν Κυριακῇ.

Ἀπὸ τὴν προηγούμενη Δευτέρα ὅλες ἡ φιλενάδες τῆς νύφης μαζεύονται στὸ πατρικὸ της σπίτι και τὴ βοηθοῦνε ν' ἀποτελειώσῃ τὸ νυφικὸ της φόρεμα.

Τὸ κόψιμο και τὸ ράψιμο γίνεται με τραγούδια, ὅσοι δὲ τύχη ἐκείνες τὶς ἡμέρες νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ σπῆτι κεκοῦν τὸ νυφικὸ φόρεμα με διάφορα δῶρα σὲ χρήματα ἢ σὲ κοσμήματα.

Αὐτὴ ἡ δουλειὰ τελειώνει τὴν Τετάρτη τὸ βράδυ.

Τὴν Πέμπτη βοηθοῦνε τὴ νύφη νὰ ζυμώσῃ τὸ ψωμὶ ποῦ θὰ χρειασθῇ γιὰ τὸ τραπέζι τοῦ γάμου και φτιάχνουν και δυὸ μεγάλες κουλούρες ποῦ χρειάζονται τὴν Κυριακῇ γιὰ ὁρισμένη διατύπωση.

Τὴν Παρασκευὴ σ' ἓνα δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ

τῆς νύφης, στήνουν τὰ προικιά, πολλοὶ δὲ συγγενεῖς και φίλοι κάνουν ἐπίσκεψι, τὰ βλέπουν, τὰ ραίνουν με χρήματα κι' εὐχονται «τίμια στέφανα». Τὸ Σάββατο ἀπὸ τὸ πρωτὸ ὁ πατέρας, ἡ μητέρα και τ' ἀδέρφια τοῦ γαμπροῦ και τῆς νύφης πηγαίνουν στὰ σπίτια και προσκαλοῦν τοὺς συγγενεῖς και φίλους τῶν στὸ γάμο. Συνοδεύονται δὲ και ἀπὸ νταούλια και ζουρνάδες ἢ γκαΐδες.

Οἱ γύφτοι ποῦ παίζουν τὰ ἀρχέγονα αὐτὰ μουσικὰ ὄργανα εἶνε τέλειοι τύποι φτωχομποέμ, ποῦ, σύμφωνα με τὴν παροιμία, «ἐκῆσαν τὴν κάππα τους γιὰ νὰ μὴν τὴ φᾶν» οἱ ψύλλοι», και παίζουν, και φυσοῦν, και ἀποτελοῦν ἡ ἐκνευριστικῆς φωνῆς τῶν ὀργάνων τους, ἀνακατεμένες με τὰ βραχυνόμενα λαρύγγια τῶν συγγενῶν τῶν μελλονύμφων, ποῦ ἀγωνίζονται νὰ ἀρθρώσουν μιὰ φράσι τῆς Σαμωτίσσης, ἓνα πανδαιμόνιο ξεκουφαντικό, ποῦ σοῦ φέρνει ὕλγγο.

Μαζί τους σέρνουν κι' ἓνα πελώριο μπουνκάκι με ρακί, τὸ μόνο λιχὲρ πολυτελείας, ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ βρῇ στὰ χωριά, κι' ἓνα ποτηράκι.

Σὲ κάθε σπίτι δὲ ποῦ πηγαίνουν νὰ προσκαλέσουν φίλους γιὰ τὸ γάμο κεκοῦν τοὺς προσκαλούμενους.

Στὰ σπίτια τοῦ γαμπροῦ και τῆς νύφης παρατηρεῖ κανένας μεγάλη κίνησι. Ἡ προετοιμασίς δίνουν και πέρνουν.

Ἄνδρες και γυναῖκες ἔχουν κι' ἀπὸ μιὰ ἀσχολία.

Ἄλλοι σφάζουν ἀρνιά, κατσίκια, χοίρους, ὄρνιθες κλπ.

Ἄλλοι εἰδικοί ἀναλαμβάνουν νὰ τὰ γδάρουν ἢ νὰ τὰ μαθήσουν.

Ἄλλοι πάλι τὰ καθαρίζουν, τὰ πλένουν, κι' ἄλλοι ἀναλαμβάνουν τὸ μαγεύρεμα.

Ἡ γυναῖκες πλένουν πιάτα, μαχαιροπήρουν, ποτήρια, φλυτζάνια, μπουνκάλια κ. λ. π.

Στὰ μάτια τῶν παιδιῶν και τῶν κοριτσιῶν σπιθοβολαί ἡ ἐλπίδα κι' ὁ πόθος πολὺ γρήγορα νὰ βρεθοῦνε κι' αὐτὰ στὴν ἴδια τύχη και νὰ τοὺς βοηθοῦνε στὸ γάμο τους ἄλλα παιδιὰ κι' ἄλλα κορίτσια.

Οἱ δὲ παντρεμένοι νοιώθουν νὰ ζυτοῦνε μέσα τους ἡ πιὸ γλυκεῖς ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ κι' αὐτοὶ ἔκαναν στὸ γάμο τους.

Στὸ σπίτι μέσα τὰ χάνει τὸ μυαλὸ τοῦ ἀνθρώπου.

Τραγούδια, φωνές, γέλοια ξεκαρδιστικά, τσουγκρίσματα πιάτων, ποτηριῶν, ζουρνάδες και νταούλια και γκαΐδες ἀνηλεεῖς, ποῦ σοῦ σπάζουν τὸ ἀκουστικὸ τύμπανο, διασταυρώνονται και ἀλληλοχτυπιούνται με τὶς εὐχές:

— Τίμια στέφανα. . . .

— Καλλοροῖζικοι. . . .

— Καὶ στὰ δικά σας. . . .

— Νὰ ζήσουνε. . . .

— Καὶ στὰ παιδιὰ σου. . . .

Τὸ βράδυ-βράδυ ἔρχεται ὁ κουρέας γιὰ νὰ ξυρίσῃ τὸ γαμπρό. . . .

Ὁ γαμπρὸς κάθεται σ' ἓνα κάθισμα κοντὰ στὴν εἴσοδο. Μπροστὰ του τοποθετοῦν ἓνα τραπέζι στρωμένο κι' ἀπάνω σ' αὐτὸ ἓνα δίσκο.

Δίπλα βάζουν ἓνα ἄλλο μικρὸ τραπεζάκι, γιὰ ν' ἀπλώσῃ ὁ κουρέας τὰ ἐργαλεῖα του.

Ὁ κουρέας ἓνας τύπος με ἓνα ζευγάρι πελώρια μουστάκια, ποῦ θὰ τὰ ζήλευε και ὁ δαστυγχεύτερος

γενίτσαρος, με κάτι μαλλιά σε εικοσι σκάλες καταρριωμένα και χωρισμένα με την πιό άμεμπτη χωρίστρα, που τα στόλιζαν σαν στέμνα Ἰνδοῦ Μαχα-ραγιά τρεῖς σεβαστῶν διαστάσεων σιδερένιες χτέ-νες, τυλίγει κυριολεκτικῶς τὸ γαμπρὸ με πετσέτες κι' ανασκουμπώνει τὰ μανίκια του σὰν νὰ προσκει-ται νὰ σφάξη κανένα βουβάλι κ' ἐτοιμάζεται γιὰ τὴν... ἐγχείρησι.

Ὁ γαμπρός, ἓνα παιδάκι ἀμούστακο 14 χρονῶν, ποῦ μόλις χθὲς πῆρε τὸ ἀπολυτήριό του ἀπὸ τὸ δημοτικὸ σχολεῖο, με κάποιο συνδυασμὸ ὕφους ἀν-δρικοῦ καμαρωτοῦ καὶ παιδικοῦ δειλοῦ κάθεται σὰν σὲ ἀναμμένα κίθουνα καὶ περριμένει πότε νὰ τε-λειώσουν ὅλες αὐτὲς ἡ διατυπώσεις, γιὰ νὰ βγῇ ἔξω νὰ παίξει με τ' ἄλλα συνομήλικιά του παιδιά.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο τεῦχος)

Μεθ' ἑκεί τοῦ ἡρώδεος Ζελοῦ (πρὸ τὴν Φ. ὥρειν)

Ο ΠΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Ἦταν μὰ ἀπὸ τίς ἡμέρες τοῦ πρώτου δε-καήμερου τοῦ Φλεβάρη τοῦ 1919 ὅταν μᾶς ἐπροσκαλεσε στὴν αἴθουσα τῆς ἐδῶ ὑποδιοική-σεως ὁ γεμάτος ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ ἐλπίδες προκοπῆς γιὰ τὸν προσκοπισμὸ καὶ ἐδῶ στὴ Δ. Μακεδονία ὁ τότε Ἐπιθεωρητὴς τῶν μαθηματι-κῶν καὶ σήμερα καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου μας κ. Νάτσαινας. Τότε ἐκεῖ μᾶς μίλησε με μὲ τέτοια πειστικότητα καὶ με μὲ τέση δύναμη, πῶς δύναται καὶ πρέπει νὰ ἰδρυνθῇ καὶ στὴν Καστο-ρία Τ. Π. Σ. καὶ πῶς θὰ προκόψῃ ὁ προσκοπι-σμός καὶ ἐδῶ καὶ θὰ μᾶς δώσῃ μεγάλα ἐθνικοαν-θρωπιστικὰ ἀποτελέσματα, ποῦ μᾶς ἐπεισεν ὅλους ὅσοι παρευρεθῆκαμε ἐκεῖ, τὸν κ. Ὑποδιοι-κητὴ τοὺς κ.κ. Γυμνασιάρχῃ καὶ καθηγητῆς, τὸν ἱατρὸ κ. Δ. Σαχίνῃ, τοὺς καλοὺς πολίτες Καστο-ρίας κ. κ. Καραμπίνα καὶ Διμπενιώτῃ, τὸ φίλο καὶ πρωτεργάτῃ σὲ κάθε πρόοδο δημοδιδάσκαλο κ. Χρ. Καραγκούνῃ καὶ ἐμὲ ὡς Ἐπιθεωρητὴ τῶν σχολείων. Καὶ ἀμέσως σὰν μαγεμμένοι ἀπὸ τὴν ὁμιλία του ἀρχίσαμε τίς πρώτες ἐργασίες γιὰ τὴν ἱδρυση τοῦ Τ. Π. Σ. Ἀρχίσαμε με πολλὰ καὶ καλὰς ἐλπίδες, μὰ θὰ εἴμαστε μέσα στὴν ἀλή-θεια ἂν ποῦμε πῶς καὶ ποτὲ δὲν ἐφантаζόμα-στε πῶς θὰ εἴχαμε καὶ τέτοια πρόοδο σὲ λίγο

καιρό. Τὸ Μάϊ τοῦ αὐτοῦ 1919 ἔτους ἐπρωτο-φριάστηκαν ἡ δύο ομάδες Καστορίας, καὶ ἡ δου-λειὰ πῆγαινε καλὰ, κυρίως με τὴ δευτέρα ομάδα με Ἀρχηγὸ τὸν κ. Χρ. Καραγκούνῃ. Ὁ Ἀρ-χηγὸς κατώρθωσε μέσα σὲ λίγες μέρες νὰ χύσῃ μέσα στὴ ψυχὴ τῶν μικρῶν προσκόπων ὅλην τὴ ζωὴ, τὴν ἀγάπῃ καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸ ποῦ ὁ ἴδιος ἔχει. Τὸ σπουδαιότερο δὲ ἀπὸ ὅλα εἶναι ὅτι αὐτὴ ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρο μεταδόθηκε καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ σ' ὅλη τὴν πόλιν τῆς Καστο-ρίας καὶ σιγὰ σιγὰ καὶ στὰ περὶχωρα στὴν Χρού-πιστα, στὴν Κορησὸ, στὸ Μαύροβο, στὴν Κλει-σοῦρα, στὸ Ζέλοβο καὶ σὲ κάθε χωριό. Τὸ πρώτο βῆμα μᾶς εἶναι γιγαντιαῖο· τὸ Σεπτέμβριο γυ-ρεῖνουν καὶ κάνουν ομάδες καὶ στὴ Χρούπιστα, στὸ Ζέλοβο, στὴν Κλεισοῦρα καὶ σ' ἄλλα χωριά· καὶ ἀρχίζουν καὶ γίνονται.

Ἡ ὁρεξὴ γιὰ τὸν προσκοπισμὸ ἐκινήθηκε καὶ ἤρθε δυνατώτερη ἀπὸ ὅσο τὴν ἐφαναίξετο καὶ ὁ πιὸ αἰσιόδοξος ἀπὸ μᾶς. Ἀπὸ παντοῦ ἔχουμε αἰτήσεις ἱδρύσεως ομάδων. Τὰ παιδιά ἀναγκάζουν τοὺς γονεῖς νὰ παρακαλέσουν τοὺς δασκάλους νὰ τοὺς κάμουν προσκόπους καὶ οἱ γονεῖς τοὺς δασκά-λους καὶ οἱ δῖσκαλοι ἐμᾶς. Ἰδρύνονται ομάδες σὲ πολλὰ χωριά. Τὰ παιδιά φοροῦν τὴ προσκοπικὴ